

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Fylkesmannen skal følge opp nasjonale målsettinger innen oppvekst-, samlivs-, inkluderings- og likestillingspolitikken.

Fylkesmannen utfører lovpålagte oppgaver, herunder tilsyn og klagesaksbehandling, etter ekteskapsloven, barneloven, barnevernloven, krisesenterlova, statsborgerloven, introduksjonsloven og lov om familievernkontorer med forskrifter.

Når det gjelder ivaretagelse av utsatte barn og unges rettsikkerhet er rollen som regional tilsyns-myndighet overfor barneverninstitusjonene, samt kommunenes forvaltning og oppfølging av barn og unge i barnevernet, spesielt viktig. Fylkesmannen må også ha løpende dialog og kontakt med det statlige regionale barnevernet.

I tillegg til generelle veiledningsoppgaver overfor kommunesektoren på departementets fagområder, utfører fylkesmannen også støtteaktiviteter i form av kurs og møtevirksomhet rettet mot den kommunale barneverntjenesten.

Fylkesmannen skal fremme likestilling internt i egen organisasjon og være pådriver for at kommunene aktivt arbeider for å fremme likestilling på samtlige politikkområder.

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

Resultatområdet omfatter fylkesmannens tilsyn med den kommunale barneverntjenesten, barnevern- institusjoner, sentre for foreldre og barn og omsorgssentrene for barn der Statens helsetilsyn har det overordnede ansvaret, jf. embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn for 2013.

Resultatområde 42 Familierett

Fylkesmannen skal behandle saker etter ekteskapsloven, barneloven og lov om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser. Fylkesmannen skal informere og rettlede publikum om ekteskapsloven og barneloven, herunder om meklingsordningen. Videre skal fylkesmannen rettlede registrerte trossamfunn, livssynssamfunn med vigselsrett og livssynssamfunn.

42.1 Ekteskapsloven

Oppdrag

Behandle saker etter lov om ekteskap, med tilhørende forskrifter

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

Lover:

- [Lov av 4. juli 1991 nr. 47: Lov om ekteskap](#)

Konvensjoner:

- [Nordisk familierettskonvensjon av 6. februar 1931](#)
- [Forkynning i land utenfor Norden som er tilsluttet Haagkonvensjonen av 15.11.1965](#)
- [Forkynning i et annet nordisk land i henhold til overenskomst av 26.04.1974 mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp](#)

Forskrifter:

- [Forskrift om når en utenlandsk statsborger skal anses å være bosatt i Norge i forbindelse med prøving av ekteskapsvilkår gitt med hjemmel i ekteskapsloven § 7h](#)
- [Forskrift om saksbehandlingen for fylkesmannen, gitt med hjemmel i ekteskapsloven § 29](#)
- [Forskrift om mekling etter ekteskapsloven og barneloven](#)

Rundskriv:

- [Rundskriv Q-20/2009 om ekteskap](#)
- [Rundskriv Q-18/2003 Vilkår om lovlig opphold for å inngå ekteskap i Norge](#)
- [Rundskriv RS 2010 – 135 Vilkår om lovlig opphold for å inngå ekteskap i Norge – ekteskapsloven § 5a](#)
- [Rundskriv Q-18/2004 Ekteskapsloven § 7 bokstav h – dokumentasjon fra utenlandske borgere som ikke er fast bosatt i Norge](#)
- [Rundskriv Q-21/2007 – om endringer i rundskriv Q 18/2004 - Ekteskapsloven § 7 bokstav h – dokumentasjon fra utenlandske borgere som ikke er fast bosatt i Norge](#)
- [Rundskriv Q-02/2008 om forskrift om mekling etter ekteskapsloven og barneloven](#)
- [Rundskriv Q-11/2004 om fylkesmennenes adgang til å reise sak om et ekteskap består eller ikke består](#)
- [Rundskriv Q-18/2007 om endringer i ekteskapsloven fra 1. juni 2007](#)
- [Rundskriv Q-19/2004 vedrørende lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner, samt skiftefritak etter ekteskapsloven](#)
- [Rundskriv G-04/2007 Om rettsanmodninger i sivile saker](#)

Arbeidsbeskrivelse

1. Behandle søknader om separasjon og skilsmisser
2. Behandle søknader om tillatelse til å få inngå ekteskap før fylte 18 år
3. Behandle saker hvor fylkesmannen får opplyst at et ekteskap kan være i strid med bigamibestemmelsen
4. Behandle søknader om skiftefritak
5. Rettlede forstandere i registrerte trossamfunn og livssynssamfunn med vigselfrett
6. Reise sak om ekteskapets gyldighet etter § 16a
7. Behandle klager når vigsel er nektet på annet grunnlag enn nevnt i ekteskapsloven § 13 andre ledd, jf. § 14 siste ledd

8. Behandle klage på at folkeregisteret har nektet å utstede prøvingsattest, jf. ekteskapsloven § 10

Rapportering

Antall behandlede søknader og fattede vedtak rapporteres i årsrapporten

42.2 Anerkjennelsesloven

Oppdrag

Behandle søknader om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

Lover:

- [Lov av 2. juni 1978 nr. 38: Lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner](#)

Rundskriv:

- [Rundskriv Q-19/2004 Lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner, samt skiftefritak etter ekteskapsloven](#)
- [Rundskriv Q-21/2007 Ekteskapsloven § 7 bokstav h – dokumentasjon fra utenlandsk statsborger som ikke er fast bosatt i Norge](#)

Rapportering

Antall behandlede søknader rapporteres i årsrapporten

42.3 Barneloven

Oppdrag

Behandle saker etter lov om barn og foreldre med tilhørende rundskriv

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 8. april 1981 nr. 7: Lov om barn og foreldre, kap.5 og 6](#)
- [Nordisk familierettskonvensjon av 6. februar 1931](#)
- [Rundskriv Q-18/97 om barnloven](#)
- [Rundskriv Q-15/08 om reisekostnader ved samvær](#)
- [BLDs orienteringsbrev av 1. juni 2010 om endringer i barnelova mv](#)

Arbeidsbeskrivelse

1. Stadfeste avtaler om foreldreansvar, hvor barnet skal bo fast og samvær slik at de får tvangskraft, når begge foreldrene ber om det

2. Behandle saker om reisekostnader ved samvær
3. Behandle klager over avslag på opplysninger om barnet, samt krav om tap av opplysningsretten

Rapportering

Antall fattede vedtak rapporteres i årsrapporten

42.4 Veiledning og informasjon

Oppdrag

Informere og rettlede kommuner og publikum om lover på familierettens område, herunder om mekling

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 4. juli 1991 nr. 47: Lov om ekteskap](#)
- [Lov av 8. april 1981 nr. 7: Lov om barn og foreldre](#)
- [Lov av 2. juni 1978 nr. 38: Lov om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner](#)
- [Veileder Q-15/2004 om saksbehandlingsregler i barnefordelingssaker for domstolene og høring av barn](#)
- [Forskrift av 18. desember 2006 nr. 1478 om mekling etter ekteskapsloven og barneloven](#)
- [Rundskriv Q-02/2008 om mekling etter ekteskapsloven og barneloven](#)

Rapportering

Omtales kort i fylkesmannens årsrapport

Resultatområde 43 Føre tilsyn med kommunenes plikt til å sørge for et krisesentertilbud

Oppdrag

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene oppfyller pliktene pålagt etter §§ 2, 3, 4 og 8 i [lov om kommunale krisesentertilbud](#), j. lovens § 9

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov 2009-06-19 nr 44: Lov om kommunale krisesentertilbud \(krisesenterlova\) § 9](#)
- [Fylkesmannens tilsyn med krisesentertilbudet, veileder for fylkesmennene](#)

Rapportering

Fylkesmannen skal i sin ordinære årsrapport rapportere på gjennomførte tilsyn. Dersom fylkesmannen kommer over tilfeller hvor krisesentre er lagt ned eller tilbudet er redusert, skal det gis en kort redegjørelse for bakgrunn og konsekvenser i årsrapporten. Det bes i tillegg om at Fylkesmannen i årsrapporten redegjør for eventuelle andre forhold departementet bør være kjent med.

Resultatområde 44 Føre tilsyn med familievernkontor

Oppdrag

- Føre tilsyn med virksomheten ved familievernkontorene i fylket og kontrollere om virksomheten er i tråd med lover og forskrifter
- Risikovurdering av hele familievernkontorets virksomhet skal ligge til grunn for valg av tema for tilsynet. Tilsynet skal rettes mot sentrale og prioriterte områder med høy risiko for mangler eller avvik.
- Tilsynsbesøk skal gjennomføres så ofte som det vurderes nødvendig. Som et minimum skal det gjennomføres ett besøk hvert tredje år. Tilsynsfrekvens skal basere seg på risikovurderinger og økes dersom det vurderes å være behov.
- Det anbefales at fylkesmannens tilsyn gjennomføres som systemrettet tilsyn herunder vurdering av familievernkontorenes arbeid med internkontroll

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 19. juni 1997 nr. 62: Lov om familievernkontorer](#)
- [Forskrift av 18. desember 2006 nr. 1478: forskrift om mekling etter ekteskapsloven og barneloven](#)
- [Forskrift av 20. desember 2007 nr. 1763: Forskrift om føring av klientjournal og meklingsprotokoll ved familievernkontorene](#)
- [Retningslinjer for fylkesmannens tilsyn med familievernkontorer, gitt av Barne- og likestillingsdepartementet 22.01.2008](#)
- [Rapport om tilsyn med familievernkontorene av 16. juni 2006 fra en arbeidsgruppe ledet av Barne- og likestillingsdepartementet](#)

Rapportering

Rapport for tilsyn med familievernkontorene gis i fylkesmannens ordinære årsrapport

Resultatområde 45 Barn og unge

Fylkesmannen skal bidra til et godt oppvekstmiljø for barn og unge, og til et godt samarbeid mellom tjenester for barn og unge. Fylkesmannen skal bidra til et samarbeidende og åpent barnevern med

høy kompetanse og et tiltaksapparat som gir høyrettssikkerhet for barn og foreldre. Fylkesmannen skal medvirke til å gjennomføre og samordne den statlige politikken rettet mot kommunene på barnevernområdet.

Tilsyn, klagesaksbehandling og andre rettssikringsoppgaver Fylkesmannen skal utføre på barnevernområdet, er nærmere beskrevet i embetsoppdraget fra Statens helsetilsyn til fylkesmennene, jf. resultatområde 41.

45. 1 Informasjonsvirksomhet og samordning

Oppdrag

1. Informere og veilede barnevernansatte om lov, forskrifter og handlingsplaner, herunder rundskrivet om taushetsplikten og opplysningsretten i barnevernet. Oppfølging av kommunenes arbeid med etablering av internkontroll og styrking av rutiner og prosedyrer med grunnlag i internkontrollforskriften og veiledere som ble utarbeidet i 2006.
2. Stimulere til et godt samarbeid mellom tjenester for utsatte barn og unge.

a. Bidra til et godt oppvekstmiljø for barn og unge. Barnekonvensjonen er etter inkorporeringen i 2003 forpliktende for kommunene på linje med annen norsk lov. Fylkesmannen har en samordnings- og veiledningsfunksjon overfor kommunene, og oppfordres til å samle og systematisere informasjon om kommunenes oppfølging av FNs barnekonvensjon. Fylkesmannen i Troms har utviklet en metode – Sjumilssteget - for å engasjere kommunene til innsats for barns rettigheter. Fylkesmennene står imidlertid fritt til å velge tilnæringsmåte i dette arbeidet, for nærmere informasjon se: <http://www.sjumilssteget.no/>.

b. Bidra til at innsatsen i kommunale og fylkeskommunale tjenester rettet mot barn og unge med sammensatte problemer blir bedre koordinert. Arbeidet bør ses i sammenheng med Regjeringens satsing Ny GIV for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Tilsvarende oppdrag er gitt fra Arbeidsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Individuell plan er et virkemiddel som kan bidra til bedre koordinert innsats.

Bakgrunnsinformasjon: [Ny GIVs hjemmeside under Kunnskapsdepartementet](#).

Resultatkrav: ha bidratt til at de ulike sektorenes arbeid med barn og unge som har sammensatte problemer blir bedre koordinert, med sikte på økt gjennomføring i videregående opplæring.

3. Gi departementet de opplysninger som er nødvendige for at departementet skal kunne utføre sine oppgaver etter barnevernloven.

Arbeidsbeskrivelse

1. Veilede og informere kommuner om lover og forskrifter
2. Følge opp og bidra til at kommunale tverretatlige planer for forebyggende tiltak i barnevernet og andre tjenester videreutvikles
3. Koordinere og stimulere til lokale tiltak for å styrke oppvekstmiljøet i samarbeid med andre regionale statlige myndigheter

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)
- Informasjonsmidler finansiert over Barne- og likestillingsdepartementets kapittel 854, post 21

Bakgrunnsinformasjon

Lov, forskrifter, rundskriv samt rutinehåndbøker og veiledere til bruk i den kommunale barneverntjenesten

Rapportering

- Rapportere om bruk av budsjettmidler for 2013 på kap./post 854.21 til informasjonsvirksomheten til BLD innen 01.03.2014
- Rapportere om aktivitetene på barnevernområdet i kommunene i halvårsrapporter som fylkesmennene oversender departementet 20. januar og 20. august
- Redegjørelse av hvordan og i hvilket omfang embetet har bidratt til at de ulike sektorenes arbeid med barn og unge med sammensatte problemer er blitt bedre koordinert og fulgt med på om slikt samarbeid skjer på lokalt nivå.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Oppdrag

Behandle søknader om fritak for taushetsplikt for ansatte i barneverntjenesten

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om mekling og rettergang i sivile tvister \(tvisteloven\) av 17. juni 2005 nr. 19 kapittel § 22.3](#)
- [Lov om rettergangsmåten i straffesaker \(Straffeprosessloven\) av 22. mai 1981 nr. 25 § 118 og § 230](#)

- [Rundskriv Q-24/2005 Barnevernet og taushetsplikten, opplysningsretten og opplysningsplikten](#)

Rapportering

Antall behandlede saker rapporteres i årsrapporten

45.4 Biologisk opphav

Oppdrag

Gi ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om adopsjon av 28.februar 1986 nr. 38 § 12](#)

Rapportering

Ingen

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

Oppdrag

I statsbudsjettet for 2013 settes det av 173 mill kroner til en øremerket styrking av barnevernet i kommunene. Beløpet skal fordeles av fylkesmannen etter søknad fra kommunene. Det er for 2013 satt av midler til fylkesmennenes administrasjon av satsingen.

Fylkesmannen skal ha en aktiv veilederrolle overfor kommunene både før, under og etter søknadsbehandlingen og skal videre følge med på hvorvidt kommunene når sine oppsatte mål.

Finansiering

Belastningsfullmakt på Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets kapittel 854.21 og 854.60

Bakgrunnsinformasjon

Rundskriv [Q-31/2012 Retningslinjer for satsing på kommunalt barnevern 2013](#)

Rapportering

Fylkesmennene skal innen 20.08.2013 og 20.01.2014 kontrollere halvårsrapporteringen fra kommunene.

Fylkesmennene skal i tillegg gi en kort vurdering og statusrapport for fylket hvert halvår, per 20.08.2013 og 20.02.2014.

Resultatområde 46 Universell utforming

Oppdrag

- Gi råd og veiledning til kommunene om hvordan universell utforming kan implementeres i planarbeid og tjenester
- Videreutvikle samarbeidet med fylkeskommunene for å fremme universell utforming innenfor regionen
- Følge opp relevante tiltak i ny handlingsplan for universell utforming og tilgjengelighet som koordineres av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
- Spre kunnskap om virkemidler og finansieringsordninger som er knyttet til handlingsplanen
- Følge opp fylkesmannens handlingsplan for universell utforming i egen virksomhet som dekker aktivitetspliktene i diskriminerings- og tilgjengelighetslovens §9. Sørg for at universell utforming er kjent og blir praktisert innen egen forvaltning og ivareta prinsippene ved kjøp av varer og tjenester
- Videreutvikle fylkesmannens kompetanse på universell utforming

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Norge universelt utformet 2025 - Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet 2009-2013](#)
- [Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven](#)
- [Rundskriv: Universell utforming i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven](#)
- [Plan- og bygningsloven](#)
- [Temaside om plan- og bygningsloven](#)
- [Veileder: Hvem trenger universell utforming?](#) Universell utforming i offentlig virksomhet
- [Lov om offentlig anskaffelser av 01.01.07 § 6](#)
- [Veileder: Universell utforming i offentlig anskaffelser](#)
- [Forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.](#) For mer informasjon, se: [T-1170 Konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven](#)
- [Nasjonalt utviklingsprosjekt for universell utforming i fylker og kommuner](#)
- [St.meld. nr. 40 \(2002-03\) Nedbygging av funksjonshemmende barrierer](#)
- [Rundskriv A-28/2007 Om lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsatt funksjonsevne m.m.](#)
- [Rundskriv Q-21/2012: Lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m.](#)

Det vises videre til internettsiden til Statens kompetansesenter for deltakelse og tilgjengelighet (Deltasenteret). Deltasenteret skal drive utviklingsarbeid som grunnlag for rådgivning og informasjon. Sentrale arbeidsoppgaver vil være å samle og videreformidle kunnskap om hva som hemmer og hva som fremmer tilgjengelighet og deltakelse. Deltasenteret skal ha rollen som pådriver, rådgiver, kunnskapsutvikler og bidragsyter.

Se: <http://www.bufetat.no/bufdir/deltasenteret/>”

Det vises også til internettsiden til Regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet:

- <http://www.universell-utforming.miljo.no/>

Resultatkrav

Sørge for at universell utforming brukes strategisk som virkemiddel for bedre tilgjengelighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Rapportering

Rapportere på resultatkrav, iverksatte tiltak og intern handlingsplan i fylkesmannens ordinære årsrapport

Resultatområde 47 Integrering av innvandrere

Fylkesmannen utfører flere oppgaver knyttet til integrering og bosetting av innvandrere og flyktninger.

47.1 Statsborgerseremonier

Oppdrag

Fylkesmannen skal organisere statsborgerseremoni

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 10. juni 2005 om norsk statsborgerskap \(statsborgerloven\)](#)
- [Veileder til bruk for Fylkesmannen: Statsborgerseremoni for nye norske statsborgere](#)
- [Brosjyre til nye norske statsborgere: Velkommen til seremoni](#)

Resultatkrav

Økt andel av nye statsborgere som deltar på seremoniene

Rapportering

Fylkesmannen skal i sin ordinære årsrapport rapportere om antall statsborgerseremonier, antall deltagere og hvor stor andel dette utgjør av nye statsborgere i fylket

47.2 Bosetting av flyktninger

Oppdrag

Fylkesmannen skal i sin dialog med kommunene bidra til økt kunnskap om virkemidler som

kan føre til raskere bosetting av flyktninger. Temaet skal tas opp med kommuneledelsen i relevante fora, eventuelt ved at IMDi og Husbanken inviteres til fylkesmennenes samlinger.

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

Ved behandlingen av St.meld. nr. 17 (2000-2001) ga Stortinget sin tilslutning til å innføre en ny ordning for bosetting av flyktninger fra 2002. Som en del av ordningen er det opprettet et nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger og etablering og nedlegging av mottak med fem representanter for staten og fem for kommunesektoren. Utvalget ledes av direktøren i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). En fylkesmann (Anne Enger) er med i utvalget som representant for staten. Utvalget fastsetter bosettingsbehovet for kommende år og fordeler etter gitte kriterier det antall flyktninger som må bosettes i hvert fylke. Innen hvert fylke kommer Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) og KS i fellesskap fram til det antall flyktninger hver enkelt kommune skal anmodes om å bosette kommende år. For mer om bosetting av flyktninger, se: <http://www.imdi.no/no/Bosetting/>

I januar 2011 sendte BLD på høring [forslag til ny bosettingsordning](#), der det ble foreslått å gi Fylkesmannen nye oppgaver knyttet til bosetting av flyktninger. Forslaget er fortsatt til behandling og det vil ikke bli foretatt endringer i dagens ordning i 2013.

Resultatkrav

Fylkesmannen skal i kontakten med kommunene etterspørre hvordan bosetting og integrering av flyktninger er ivaretatt i kommuneplanene. Fylkesmannen bør oppfordre kommunene til å fatte vedtak om bosetting av flyktninger i tråd med anmodningen fra IMDi og bruke Husbankens virkemidler for å skaffe et tilstrekkelig antall boliger til flyktninger som får opphold i Norge, slik at oppholdstiden i statlige mottak kan bli redusert og integreringsarbeidet gå raskere. Det er i denne forbindelse viktig at fylkesmennene har tilstrekkelig oppmerksomhet på mindreårige flyktninger, jf. omtale under resultatområde 45 Barnevern, samt på flyktninger med behov for særlig oppfølging og tilrettelegging etter bosetting.

Rapporteringskrav

Fylkesmannen skal gi en kortfattet omtale av resultatområdet i sin ordinære årsrapport

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Oppdrag

Fylkesmannen skal:

- Behandle klagesaker i henhold til introduksjonsloven
- Gi veiledning om endringer i lov og forskrift
- Gi nødvendig veiledning til kommunene ved anvendelse av introduksjonsloven med tilhørende forskrifter
- Gjennomføre tilsyn med ordningene i introduksjonsloven, jf. pkt. 47.5

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

Formålet med introduksjonsordningen er å styrke mulighetene for deltakelse i arbeids- og samfunnsliv og for økonomisk selvstendighet for nyankomne flyktninger og deres familie. Introduksjonsprogrammet reguleres av introduksjonsloven og skal tilby kvalifisering på full tid i inntil to år, eller tre år når særlige grunner taler for det. Kvalifiseringen skal inneholde opplæring i norsk og samfunnskunnskap og tiltak som forbereder for arbeid eller utdanning. Introduksjonsordningen forutsetter en målrettet og samordnet innsats, og programmet skal tilpasses den enkelte ut fra forutsetninger, kvalifiseringsbehov og målsettinger.

Introduksjonsordningen gjelder for flyktninger og deres familiemedlemmer. Personer mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering har rett og plikt til å delta i programmet. Kommunene har plikt til å sørge for at personer i målgruppen får tilbud om program. Bare nyankomne innvandrere skal delta i introduksjonsprogram, det vil si at det er mindre enn to år siden bosetting i en kommune. Deltakere mottar introduksjonsstønad for sin deltakelse i programmet. Stønaden tilsvarer to ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltakere under 25 år mottar totredjedels stønad.

- [Lov 4. juli 2003 nr. 80 Om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere \(introduksjonsloven\)](#)
- [Forskrift 18. juli 2003 nr. 973 om fravær og permisjon ved nyankomne innvandreres deltakelse i introduksjonsordningen](#)
- [Forskrift 20.april. 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere](#)
- [Forskrift 20. april 2005 nr. 342 om et nasjonalt personregister for introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere \(Nasjonalt introduksjonsregister\)](#)
- [Ot.prp. nr. 28 \(2002-2003\) om lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere \(introduksjonsloven\)](#)
- [Innst. O. nr 103 \(2002-2003\)](#)
- [Ot.prp. nr. 30 \(2003-2004\) Om lov om endringer i introduksjonsloven og utlendingsloven](#)
- [Innst. O. nr. 83 \(2003-2004\)](#)

- [Ot.prp. nr. 2 \(2004-2005\) Om endringer i introduksjonsloven](#)
- [Innst. O. nr 31 \(2004-2005\)](#)
- [Ot.prp. nr. 23 \(2005-2006\) Om lov om endringer i introduksjonsloven](#)
- [Innst. O. nr.23 \(2005-2006\)](#)
- [Ot.prp. nr.60 \(2006-2007\) Om endringer i introduksjonsloven](#)
- [Innst. O. nr. 84 \(2006-2007\)](#)
- [Prop. 79 L \(2010-2011\) Endringer i introduksjonsloven og statsborgerloven](#)
- [Innst. 370 L \(2010-2011\)](#)
- [Rundskriv Q-20/2012 Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere \(introduksjonsloven\)](#)
- [27/2007 Samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere](#)
- [Rundskriv Q-33/2011 Utvidelse av personkretsen som har rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram](#)

Resultatkrav

Fylkesmannen skal behandle klagesaker og gi nødvendig informasjon til kommunene

Rapportering

Antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen rapporteres i fylkesmannens ordinære årsrapport

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Oppdrag

- Behandle klagesaker i henhold til introduksjonsloven
- Gjennomføre tilsyn med ordningene i introduksjonsloven, jf. pkt. 47.5
- Organisere etterutdanningen for lærere som underviser voksne innvandrere i norsk og samfunnskunnskap

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510) og BLDs kap. 822, post 21

Bakgrunnsinformasjon

Rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap gjelder personer som har fått en oppholdstillatelse som gir grunnlag for permanent oppholdstillatelse etter 1. september 2005. Kun personer mellom 16 og 55 år har rett og plikt til opplæring. Personer mellom 55 og 67 år har ingen plikt, men rett til opplæring. Plikten til opplæring er 600 timer for dem som ble omfattet av rett og plikt til opplæring etter 1. januar 2012: 550 timer norskopplæring og 50 timer opplæring i samfunnskunnskap på et språk den enkelte forstår. Ved behov kan de som omfattes av rett og plikt til opplæring få inntil 2 400 timer ytterligere norskopplæring. Arbeidsinnvandrere fra land utenfor EØS/EFTA og deres familiemedlemmer har plikt til

opplæring, men har ikke krav på å få opplæringen gratis. Plikten for denne gruppa er 300 timer opplæring, også for dem som fikk sin oppholdstillatelse etter 1. januar 2012. Personer med opphold etter EØS-/EFTA-regelverket, samt norske og nordiske borgere har verken rett eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. At man har gjennomført pliktig opplæring (300 eller 600 timer), er et krav for å få permanent oppholdstillatelse. Personer som søker norsk statsborgerskap må ha gjennomført opplæring som er pliktig etter introduksjonsloven eller dokumentere tilstrekkelige kunnskaper i norsk for å få norsk statsborgerskap.

- [Lov 4. juli 2003 nr. 80 Om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere \(introduksjonsloven\)](#)
- [Ot. Prp. nr. 50 \(2003-2004\) Om lov om endringer i introduksjonsloven mv.](#)
- [Innst. O. nr. 18 \(2003-2004\) Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i introduksjonsloven mv.](#)
- [Forskrift 20. april 2005 nr. 341 om opplæring i norsk og samfunnskunnskap for nyankomne innvandrere](#)
- [Forskrift 20. april 2005 nr. 342 om et nasjonalt personregister for introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere \(Nasjonalt introduksjonsregister\)](#)
- [Forskrift 19. april 2012 nr. 358 om læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere](#)
- [Prop. 79 L \(2010-2011\) Endringer i introduksjonsloven og statsborgerloven](#)
- [Innst. 370 L \(2010-2011\)](#)
- [Rundskriv Q-20/2012 Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere \(introduksjonsloven\)](#)
- [Rundskriv Q-35/2011 Iverksetting av rett og plikt til 600 timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere](#)

Resultatkrav

Fylkesmannen skal behandle klagesaker og gi nødvendig informasjon til kommunene

Rapportering

Antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen rapporteres i fylkesmannens ordinære årsrapport

47.5 Tilsyn med kommunenes gjennomføring av introduksjonsloven

Oppdrag

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med ordningene i introduksjonsloven, dvs. opplæring i norsk og samfunnskunnskap og introduksjonsordningen

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

Lovbestemmelsen om statlig tilsyn og kommunal plikt til internkontroll trådte i kraft 1. september 2012. Det vises til bakgrunnsinformasjon om ordningene i introduksjonsloven, dvs. introduksjonsordningen og opplæring i norsk og samfunnskunnskap under resultatområde 47.3 og 47.4.

Tilsyn etter introduksjonsloven kan eventuelt sees i sammenheng med tilsyn etter opplæringsloven

Resultatkrav

Fylkesmennene skal gjennomføre tilsyn med minst 2 kommuner/bydeler i 2013. Tilsynsystema bestemmes av IMDi

Rapportering

En kortfattet oppsummering av gjennomførte tilsyn, tilsynsobjekter, tilsynsystema mv. skal inngå i fylkesmannens ordinære årsrapport

Resultatområde 48 Fremme likestilling og motivirke diskriminering

Oppdrag

Som offentlig myndighet skal Fylkesmannen fremme likestilling knyttet spesielt til kjønn, etnisitet, religion, funksjonsnedsettelse og seksuell orientering på de områder Fylkesmannen har lovpålagt ansvar for. Fylkesmannen skal være en pådriver for at kommunene arbeider aktivt for å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Sentrale aktiviteter vil være:

- Informere om lovpålagte plikter i ordinære møter med kommunene
- Inkludere spørsmål om likestilling ved gjennomføring av tilsyn
- Gi råd og informasjon til kommuner om hvordan aktivitets- og rapporteringspliktene kan følges opp
- Være en pådriver for at kommunene integrerer et likestillingsperspektiv i sitt planarbeid

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap.1510)

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov om likestilling mellom kjønnene, § 1 a](#)
- [Ot.prp. nr. 6 \(2001-2002\) om endringer i likestillingsloven, jf. Ot.prp. nr. 77 \(2000-2001\)](#)
- [Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\), jf. § 48, nr. 5](#)
- [Lov om forbud om diskriminering på bakgrunn av etnisitet, religion m.v.](#)
- [Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne](#)
- [Arbeidsmiljølovens kap.13](#)
- [Brev av 21.10.2010 fra BLD med informasjon om forventninger til Fylkesmannen når det gjelder resultatområde 48 Likestilling m.m.](#)
- [Mennesker med utviklingshemming skal heller ikke diskrimineres!, informasjons- og utviklingsprogram 2010-2013](#)
- [Veileder til utredningsinstruksen: Konsekvenser for likestilling. Utredning i forhold til kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisk opprinnelse, religion mv.](#)

Handlingsplaner:

- [Likestilling 2014. Regjeringens handlingsplan for likestilling mellom kjønnene](#)
- [Handlingsplan for å fremme likestilling og hindre etnisk diskriminering](#)
- [Bedre livskvalitet for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner](#)

Resultatkrav

Se til at tiltak som gjennomføres på de politikkområdene fylkesmannen har ansvar for også fremmer likestilling og motvirker diskriminering på ulike grunnlag etter aktuell lovgivning

Rapportering

Fylkesmannen skal redegjøre i den ordinære årsrapporten om hvordan resultatområdet følges opp. Det skal særlig redegjøres for hvordan Fylkesmannen er en pådriver for at kommunene arbeider aktivt for å fremme likestilling på ulike grunnlag. Videre skal fylkesmannen peke på framtidige utfordringer i eget fylke når det gjelder likestilling og hvordan disse kan møtes.